

HOOFDREDACTEUR
drs. Hanno van der Loo

REDACTIE
drs. Jorrit Rehorst
drs. Germen van Heuveln
dr. Martin Truijens

EINDREDACTIE
drs. Hanno van der Loo

VASTE MEDEWERKERS
dr. Jacques van Rossum,
Bas Van Hooren

ADRES
Sportgericht
Julianastraat 73
2771 EB Boskoop
Telefoon 0172-230681
E-mail sportgericht@xs4all.nl
www.sport-gericht.nl

TWITTER
@SportGericht

Druk
Zalsman B.V., Zwolle

LAY-OUT
Asterisk*, Amsterdam

© 2016 Uitgeverij Sportgericht

ISSN 1571-8654

ABONNEMENTSPRIJS
€58,- (Nederland) voor 6 nummers, incl. BTW
en verzendkosten. België €68,-.
Voor studenten €46,- indien een kopie
collegekaart wordt meegestuurd.
Belgische studenten €56,-.
Europa €68,-, daarbuiten €89,-.

OVERNAME ARTIKELN
Het overnemen en vermenigvuldigen van
artikelen is slechts geoorloofd na schriftelijke
toestemming van de uitgever.

Auteurs vrijwaren de uitgever voor eventuele
claims van derden vanwege gepubliceerde
bijdragen in de vorm van artikelen, foto's of
ander illustratiemateriaal.

Inhoud

Memorabel

We hebben twee bewogen sportmaanden achter de rug. Hoewel alles er al over gezegd is, wil ik hier uiteraard even stilstaan bij het overlijden van Johan Cruijff. Zijn sportieve en maatschappelijke betekenis stonden – volledig terecht – dagen lang in de schijnwerpers. Bij *Sportgericht* laten we ons blijvend inspireren door zijn uitspraak 'Je gaat het pas zien als je het door hebt'. 'Als ik zou willen dat je het begreep, had ik het wel beter uitgelegd' reserveren we graag voor anderen. En bij het aansturen van de redactie en de auteurs komt 'Als je te laat bent, moet je zorgen dat je op tijd vertrekt' mij geregeld van pas. Johan, bedankt!

We kijken met grote tevredenheid terug op ons symposium 'Kopzorgen'. U leest een verslag als opening van dit nummer. De inhoud van het programma, de sfeer, het zeer diverse publiek en de samenwerking met onze partners (ALO Amsterdam en VvBN) maakten het tot een geslaagd – en voor herhaling vatbaar – evenement. De sportactualiteit kende ook veel memorabele momenten. Een greep eruit: de wielerklassieker Parijs-Roubaix (valpartij Cancellara, acrobatiek Sagan, man-tegenman gevecht in de finale, outsider als winnaar), de Olympische kwalificatie van onze handbalvrouwen, de ineenstorting van golfer Jordan Spieth in de laatste ronde van de Masters en de pijnlijke uitschakeling (dames) respectievelijk kwalificatie-op-een-na (heren) voor Rio van de nationale waterpoloteams. Het nummer dat voor u ligt zit bomvol, met een grote diversiteit aan onderwerpen. Ik wens u veel lees- en leerplezier met jaargang 70, nummer 2. Als ik de nul wegdenk houd ik een 7 en een 2 over en daar maak je in een handomdraai 14 van. Maar da's logisch!

Hanno van der Loo
Hoofdredacteur *Sportgericht*

Amerikaanse 'Kopzorgen' ook relevant voor Nederland? , Jeroen Langelaar	2
Laat op de avond presteren. De ideale voorbereiding , Herman IJzerman	6
Optische polshartslagmeters. Hoe werken ze en zijn ze valide tijdens lichamelijke inspanning? , Bas Van Hooren	10
Trainen tijdens en na de zwangerschap , Wilko van Dijk & Germen van Heuveln	16
Talenterkenning kan beter! Benutten van kennis en structuren biedt kansen , Martin Truijens	20
Apenkooien	24
Een revaliderende sporter met diabetes type I. Beperkingen of uitdagingen? , Kim van der Pijl & Kristel Lankhorst	26
Motorische visualisatie in de sportrevalidatie. Maak(t) het verschil! , Amber Hulleman & Stefan Janssen	29
Nog steeds veel doping in voedingssupplementen. 20-50% Nederlandse topsporters neemt risico's , Erik Duiven & Olivier de Hon	32
Prestatiebevorderend rekken, kan dat? , Peter Oldenhuis, Lennart Teunissen & Irene Faber	36
Schermvliegen , Michel Edelaar	41
Het lontje brandt. Starten bij schaatsen, zwemmen en atletiek , Harry Oonk	44

Foto cover: Madeleine Takahashi